

varázsgyűrű (eredeti bohózat, csupa kacagtató kómikum), *Leánycsínyek* (humoreszk, két felvonásban, pompás bonyodalom), *A zseblolvaj* (kalandos komédia, csupa derű és vidámság), *A születésnap* (szellemes dán vigjáték) és *a legújabb harctéri riportok*. Aki tehát egy igazán élvezetes estét akar eltölteni és két órán keresztül kacagni akar: az bizonyára megnézi a *Corso-Mozinak* ezt az igazán pompás műsorát, amely könnyen érthetőleg a zsufolt házak egész sorát fogja vonzani az előkelő belvárosi filmszínházba.

* (A Gyermekszínházban) vasárnap délután 8 képből álló mulatságos varázsszerege „*Aladin csodalámpája*” vagy „*Az elvarázsolt kastély*” kerül színre.

* (Mozgófénykép-előadások az Urániában.) Az Uránia színházban e hó 20-ától, szombattól kezdve nagyszabású és szenzációs mozgófénykép-előadások lesznek. Ezen előadásokra sikerült a színház vezetőségének a legkiválóbb filmujdonságokat megszerezni. Bemutatásra kerül *A sátán-szöveltség* című izgatónan érdekes bűnügyi történet, amelynek minden jelenete izgalmas részletekben bővelkedik. A műsor kiemelkedő része egy pompásan megírt és megjátszott kacagtató művészi vigjáték. A háborus aktualitásokat „*A csonka és béna katonák közt*” című gyönyörű film képviseli. A kísérő műsor minden száma elsőrangú filmujdonság. Naponta három előadás lesz, 5, 7 és 9 órákor, vasárnap négy előadás 3, 5, 7 és 9 órákor.

* (Nem tartja meg premiéraját) ma. csütörtökön az Erzsébet-körúti *Olympia* és pedig azért, mert a hétfőn bemutatott *Zöld halál* című szenzációs dráma nem csak, hogy minden egyes előadásra zsufolt házat vonzott, hanem mert temérdek elővételezés is történt a legközelebbi napokra; ilyen formán teljesen indokolt, hogy az igazgatóság nem tartja meg szokásos csütörtöki bemutatóját és továbbra is, *vasárnapig* bezárólag a *Zöld halált* játssza, melynek főszerepében külön nagy sikere van *Abelnek*, a hírneves berlini művésznek.

Fővárosi ügyek.

Dr. Bárczy István.

Harmadszor választotta meg egyhangulag a törvényhatósági bizottság dr. *Bárczy Istvánt* Budapest székesfőváros polgármesterévé. Ezelőtt tíz évvel irányult feléje először a bizalom és az alig negyven éves közoktatásügyi tanácsnokból egyszerre a város kormányzója lett. A bizalomnak ez a megnyilatkozása páratlan a főváros történetében. Bárczy Istvánnak, akit ilyen határtalan megtiszteltetés ért, kötelessége, életcélja kell, hogy legyen, az előlegezett bizalmat kiérdemelni. Kétségtelen, hogy meg van hozzá a tehetsége. Kezdetben nehéz feladatokkal kellett megküzdenie. A megcsontosodott klikk-rendszer nem igen akart belenyugodni, hogy egy modern korszak következze: olyan program megvalósítása, amely egyrészt nagyszabású szociális intézmények létesítését, másrészt pedig a közhasznú üzemek házikézelésbe vételét tűzte ki céljául. Az akadályok leküzdésénél Bárczy igen gyakran kénytelen volt a megalkuvás politikáját követni, megtenni azt, hogy az üzemek házikézelésbe vételével egyidejűleg házikézelésbe vett nagy összeköttetésekkel és érdekszálakkal rendelkező bizottsági tagokat is. Sok kisebb-nagyobb hibák és szépséghibák között biztosan haladt előre, bár a város fejlesztése, szociális intézmények létesítése és a közállapotok javítása terén fele uton sincsen. Egyik oka ennek, hogy a legutolsó években előre nem látható események következtek be. De meg kell állapítani másrészt azt is, hogy ugyanakkor, amikor éppen a legnagyobb szükség volt az erélyre, bölcs eszmékre és hatalmas munkaerőre: Bárczy mintha kissé ellankadt volna.

A mostani székfoglaló beszédében újra megnyilatkozik a tíz évvel fiatalabb Bárczy kiváló egyénisége és a törvényhatósági bizottság lelkes ünnepléséhez, éljenzéséhez a főváros egész lakosságával együtt szívesen hozzá fogunk járulni mi is, ha a programbeszédben elhangzott ígék, szép eszmék nem örökéletű jelszavaknak bizonyulnak, hanem tényleg megvalósulnak.

Az ünnepti közgyűlés lefolyása így történt: Dr. Bódy Tivadar alpolgármester fél négy órákor nyitotta meg a közgyűlést, elrendelte a szavazást, majd fölhatig felfüggesztette az ülést.

A szavazatszedő bizottság jelenté ének beérkezte után az elnök újra meggyitotta a közgyűlést és bejelentette, hogy összesen 296 szavazatot adtak le, valamennyit Bárczy Istvánra. (Éljenzés és taps.) Ennélőgva az elnök dr. Bárczy Istvánt megválasztott polgármesterré jelentette ki.

Az elnök indítványára dr. Radocza János vezetésével nagyobb küldöttség ment Bárczyért, akit a közgyűlés termébe való belépésekor éljenzéssel és tapssal üdvözöltek a bizottsági tagok. Az ünneplésbe, amely a polgármestert az elnöki emelvényre való lépéséig kísérte, beleszóltak a zsufolt karzatok is.

Az elnöki emelvényre érve, dr. *Bárczy István* letette a hivatali esküt, mire dr. *Bódy Tivadar* alpolgármester szép beszédben üdvözölte a polgármestert. Beszédét, amelyet számos helyen szakított meg a helyeslés és éljenzés, következőképen fejezte be:

— Adassék meg Önnek, mélyen tisztelt Polgármester Ur, hogy minél előbb Ön tarthasson lelkesedéstől lázas üdvözölő beszédet a harctérről diadalmasan hazatérő vitéz katonáinkhoz és ezzel a győzelmes háboruban megedzett erőtelje generációval dolgozhasson tovább, hogy Budapest nagy legyen, hogy Budapest boldog legyen, hogy Budapest a magyarságnak sziklavára, Magyarországnak dicső világvárosa legyen.

A polgármester beszéde.

Bárczy a következő beszéddel felelt:

— Nehéz kellőképen, híven kifejeznem azokat a sokféle kavargó gondolatokat, amik e pillanatban elfognak. De közülük első sorban érzem azt az ő zinte meleg hálát, amellyel tartozom a t. közgyűlésnek, amiért immár harmadizben adja nekem azt a megtiszteltetést, amelynek nagyobb, értékesebbet én senkitől sem kaphatok.

— De bármily sok örömmel van telve a szívem, ott lebeg felette a borongó elgondolkozásnak felhője is. Hét hónap múlva lesz tíz éve annak, hogy polgármesterré lettem. Tíz év az életem javából telve e upa nagy tervekkel, nagy akarásokkal, nagy igyekezéssel. A sok sok küzködés nyomán az Önök jóvoltából itt ott kisebb-nagyobb sikerek, amelyek egy része talán csak biztató kezdésszámba megy. Aztán jött a háboru viharát megelőző néhány évi közgazda ági fullasztó, fojtogató nyomás, fülledt áramlat, mely ellankasztotta erőnket, megbénította törekvéseinket, elapasztotta anyagi forrásainkat. Most pedig itt van a vihar. (Ugy van!)

— Amikor tizedfél éve kézbe vettem a város hajójának kormányát, első dolgunk volt a város pénzügyi újjászervezése, a háztartás egyensúlyának rendbehozása, hogy képes legyen a felfokozott feladatok megvalósításával járó terheket viselni. Nehéz küzdelmek és áldozatok árán sikerült ezt a célt elérnünk. Megjavítottuk alkalmazottaink anyagi helyzetét, gondoskodtunk a beruházások céljára szükséges kölcsönökről s neki láttunk nagy lelkesedéssel több, mint egynegyed milliárdos programunk végrehajtásához. A beruházásoknál sikerült kemény küzdelmek árán minden akadályon áttörve következetesen keresztülvinni városi politikánk legfőbb elvét: a közérdekű üzemeknek a város kezébe való vételét.

— A következő nemzedékek háláját érdemelték a t. közgyűlésnek azok a tagjai, akik vállvetve segítették ezt a nagy programot végrehajtani és egyszersmind a közérdekű üzemek városi kézbevételeit megvalósítani. Eltekintve a városi kezelés rendszerének a legtöbb téren való nagy pénzügyi jelentőségétől, itt első sorban arról volt szó, hogy a városi politikát kellett felszabadítani a városi nagy szerződéses vállalatok állandó nyomásától. A mi városi politikánknak ezt a szabadságharcát megvittuk győzelmesen, most már csak arra kell ügyelnünk, hogy a jövőre ne üthessen rést rajta senkisé.

— És most majd a háboru után kezdhetjük újra majd nem ott, ahol elkezdtük, sőt nem is ott, mert gondjaink alaposan megszaporodtak a háboru nyomán felfiakadt új bajokkal és ehhez képest sokféle megszaporodott új feladatokkal.

— Engedje a t. közgyűlés, hogy itt külön is kitérjek a mi szűkebb értelemben vett katonáinkra, ami szívünk büszkeségére, a győzhetetlen negyedik hadtestben harcoló pesti bakákra, a 32-esekre, a mi pesti honvédeinkre, beleértve remek huszárjainkat, a tűzereket s a többieket mind. Ezek a mi fiaink vérükkel pecsételték azt a bizonyosságot, hogy a mi polgáraink, a mi munkásaink, akiket a nemzet életének folyama fokozatosan elsodort a földtől a városi életbe — sem lelkesedés, sem hűség és vitézségi dolgában nem alulnak a többiek mögött s méltók a magyar névre. (Zajos éljenzés és taps.)

— T. Közgyűlés, mai megválasztásom alkalmából nem kívánok részletes programot adni, mert a legközelebbi költségvetési tárgyalás alkalmából a tanácssal együtt fognak erre nézve

előterjesztést tenni. A jövő politikájának általános irányát, tartalmát és feladatait elsősorban maga a háboru jelöli meg. Ez a tétel áll úgy az országos politikára, mint a városi és társadalmi politikára egyaránt. Igyekeznünk kell minél alaposabban és gyorsabban gyógyítani a háboru által okozott erkölcsi és anyagi bajokat és okulni kell a háboru tanulságain. (Helyeslés.)

— A háborunak bennünket érdeklő jelentős tanulságai közé tartozik, hogy a városok ipara és a városok lakossága a háboruban ugyancsak megállotta a maga helyét. Ma már világos, hogy az országnak fokozatos industrializálása, a városok fejlődése és a városias fejlődés, nemcsak békében elsőrendű érdeke az országnak, hanem a háboruban is. Látjuk, hogy dicső szövetségeseink, Németország katonai fölényét az a körülmény, hogy lakosságának csak egyharmada él a mezőgazdaságból, nem tette kétségessé; sőt szellemi erejét, technikai és gazdasági felkészültségét éppen ez a körülmény helyezte mindenek fölé. Legyen tehát vége a megkülönböztetéseknek, a városi lakosság hátrábtételének. (Ugy van!) Az a szolidaritás, amelyben a városok és falvak népe nélkülözések, szenvedések és mérhetetlen véráldozatok árán küzd a magyar nemzet becsületéért, teremje meg a béke idejére minden magyar ember, lélekben, megértésben való szolidaritását. Szűnjenek meg legalább egy időre a kicsinyes torzsalkodások, osztályféltékenységek, visszavonások egyesült erővel teljesítsük kötelességünket azokkal szemben, akik érettségük harcolnak. Ez a kötelesség nem merül ki a hadbavonultak hozzátartozóinak segélyezésében, a hadiárványokért való gondoskodásban, a rokkantak megfelelő ellátásában és gondozásában. Kötelességünk fontosabb része az, amelylyel a jövő nemzedéknek tartozunk. Kikből áll a mi derék hadseregünk legnagyobb része? A vagyontalanokból, a szűkössorban levőkből, a kis emberekből, akiket nemcsak a háboruban pusztít a halál, hanem pusztít a békében az élet: az egészségtelen lakás, a nyomán járó népbetegségek, a fokozott erkölcsi veszedelmek, egyszerűen a nyomorúság. (Ugy van!)

— Nehéz feladat lesz a háboru után az ország és a városok, közöttük első sorban a főváros pénzügyi egyensúlyát oly módon helyreállítani, hogy a felsorolt nagy feladatok megoldását s emellett az ország közgazdasági fejlődését is lehetővé tegyék. Pedig ez a legfontosabb cél, mert a közgazdaság terén megfelelő előkészítés mellett úgy érzem, igen nagy perspektívák fognak előttünk megnyílni. A háboru nyomán Németországnak és Ausztria-Magyarországnak a Balkán államokkal és Kisázsiaival kétségtelenül lényegesen megélnéknél gazdasági forgalma a magyar iparnak és kereskedelemnek igen érdekes érvényesülési teret fog előreláthatólag biztosítani. Ezt minél hamarabb, egyszerűen már a mai napon, minél alaposabban és ügyesebben kell előkészíteni és minden képzelhető erővel munkálni.

— Igen kívánatos lesz minden nehézségek és várható aggodalmak ellenére is, a háboru után minél hamarabb gondoskodni olyan állami és városi beruházásokról, amelyek enyhíthetik a háboru nyomán enélkül bizton bekövetkező munkanélküliséget, emellett elősegítenék a gazdasági fellendülés megindulását.

— Ennek a nagyszabású szociális és gazdasági politikának a szolgálatába kell állítani minden erőnket, minden tehetségünket és hazaszeretetünket. (Zajos helyeslés.)

— Ezek után megtagadnám magamat, t. közgyűlés, ha a magyar szellemi kulturáról nem ejtenék szót. Nem azért, mintha ebben a teremben arra különös szükség lenne. Budapest székesfőváros törvényhatóságának kebelében, a közgyűlési teremben, sokszor folytak igen tüzes, igen erős és igen szenvedélyes harcok. De ha a magyar művelődés ügyéről volt itt szó, soha igazi nézeteltérés nem volt közöttünk. Itt mindenki versengett a magyar kultúráért való szerelmes lelkesedésében. Hogy most szóvá teszem, annak oka az, hogy ami törvényhatóságunknak felfogását inkább kifelé szeretném megnyilatkoztatni. A nagy német nemzet rendkívüli sikereinek egyik titka az a nagy nemzeti önérték s az a meg nem alkuvó nemzeti büszkeség, mely minden német szívében él. És ne feledjük el, hogy ha a németek a mostani háboruban jobban megismerték a talán meg is szerettek bennünket, annak oka az, hogy megtanulták becsülni a mi fiaink magyar nyíltságát, magyar szívét, a magyar vitézséget és hazaszeretetét. Már most, ha a külföld régóta áhitott és most fiaink drága vérével megszerzett becsülését mi polgárok is meg akarjuk érdemelni: álljunk ellen továbbra is minden másfajta törekvésnek. Ne engedjünk kulturintézményeinkbe, színházainkba, bárminő olyan helyre, ahol a közönség okulást vagy szórakozást keres, belopódzni olyan törekvéseknek, amelyek a magyar nyelv kizárólagos uralmát a magyar fővárosban kikezdehetnék. (Zajos éljenzés és taps.)

— Boldognak érzem magam, t. közgyűlés, hogy az alkotó munka korszakában lehettem Bu-

dapest törvényhatóságának vezetője. Remélem, hogy az alkotó munka korszakát nem fogja még a tespedés korszaka felváltani. Kérem a jó Istent, adjon erőt, kitartást, hogy a t. közgyűlés tagjaival összefogva megteremtjük Budapest népe számára egy egészségesebb, jobb, emberibb, dúsabb és szebb élet feltételeit. (Percekig tartó, megmegújuló éljenzés és taps.)

Jelölések.

Az éljenzés lecsillapultával dr. *Bárczy István* elfoglalta az elnöki széket és azt javasolta, hogy a két alpolgármesteri állást és az alpolgármesteri hatáskörrel, címmel és jelleggel felruházott tanácsosi állást e hó 24-én, rendkívüli közgyűlésen töltsék be. A két alpolgármesteri állásra a közgyűlést megelőzően tartott kijelölő választmányi ülésen dr. *Bódy Tivadart* és gróf *Festetics Gézá*t, a harmadik állásra pedig első helyen *Folkusházy Lajost*, második helyen *Déri Ferencet*, harmadik helyen *Buzay Károlyt*, negyedik helyen dr. *Buzáth Jánost*, ötödik helyen dr. *Márkus Jenőt* és hatodik helyen dr. *Harrer Ferencet* jelölték.

Az elnök indítványára elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy az árvaszéki elnököt, a tisztifőügyészt, a tisztifőorvost, a főszámvevőt, a tizenhat tanácsost, az árvaszéki elnökhelyetteset és a tisztifőügyész helyetteset december 1-én tartandó rendes közgyűlésen választják meg.

A kilenc árvaszéki ülnök, a hat tisztifőügyész, a tizenhat főjegyző, harmincnégy tanácsjegyző, négy árvaszéki jegyző, négy tisztialügyész, huszontkét kerületi orvos és tíz városbíró, továbbá a krisztinavárosi plébános választásra a december 15-én tartandó rendes közgyűlésen fog megtörténni. Ugyanezen a közgyűlésen megy majd végbe az igazoló választmány, a bíráli választmány és a közigazgatási bizottság újjáalakítása és az egyes szakbizottságokban megüresedett tagsági helyek betöltése.

A közgyűlés a polgármester indítványaihoz hozzájárult, mire a tanácskozás véget ért. A közgyűlés tagjai a polgármester zajos ünneplése közben távoztak a teremből.

— Leszállították a lóhus árát. A közlemezési ügyosztály előterjesztésére a községi lóhúsüzemben elárúsításra kerülő leveshus, pecsenyehus és nyelv, továbbá párisi, koszoru, turista, májas és debreceni kolbász árát november 15-től az eddigi 2 korona 80 fillér helyett 2 korona 40 fillérben állapította meg.

Esti levél.

— Magyar Fiume. —

A magyar-olasz barátságot rég fölmondták az olaszok s az első bomba, mely a „Citta di Ferrarát”-ról Fiumében magyar földre esett, fölrobbantotta az olasz kultuszt is. Most pedig, hogy nap-nap után több hír érkezik a taliánok haremodorának lovatlanlásáról, polgári otthonok pusztításairól, Fiuméből figyelmeztetnek olvasóink arra az akcióra, amit még békés időben indítottunk a magyar kikötőváros tényleges megmagyarosítása érdekében és sürgetik a régi lángnak fölgyújtását a nemzeti oltáron; mert nincs többé értelme, hogy olasznak hagyjuk azt a várost, mely ellen olaszok támadtak. Tényleg ma már a fiumánoknak is be kell látniok, hogy türhetetlen anachronizmus lenne ez után a háboru után a magyar állam területén egy olasz város. S amennyiben a régi história valami homályos exterritórium jelleget adott e városnak, ami magyarul „extravurst”-ot jelent, az új história, ami most magyar vérrel irnak az olasz határon, egy tollvonással ki fogja korrigálni a multat. Annyival inkább is, mert most a magyar állam jövőjéről van szó s ebben Fiume jövőjéről.

Nagy örömeinkre szolgál közölni, hogy Fiumében hangosan követelik az állam nyelvének és tekintélyének teljes érvényesülését s ez ellen egyetlen odaváló olasz sem tiltakozhatik a hazaárulás büne nélkül. S ami azelőtt csak jámbor óhajként nyilatkozott meg ujcágcikkekben s az ottani magyarság ajkán, az most mind valóra válik. Valljuk be őszintén, hogy Fiume olaszosságában mi magyarok mindnyájan bűnösök